

Et kõik ausalt ära rääkida, nagu oli, pean ma alustama... ei tea isegi millest. Võibolla keskelt – nagu õpetas Albertus Magnus: õpetus ärgu alaku sellest, mis on loogiliselt alguses, vaid sellest, mis on kergemini mõistetav. Või siis, ikkagi algusest, või alguse lõpust. Kui alguse alguseks lugeda näiteks seda, kuidas ma sain tuttavaks esimese katoliikliku perekonnaga, ja avastasin, et usklikud on tegelikult täitsa normaalsed inimesed. See oli Poolas, reisi juurde kuulus loomulikult ka Musta Madonna külastamine Częstochowas. Ja alguse lõpp, millest algab kõik muu, nagu õpetas teine suur juht ja õpetaja isa Rein, oli siis ristimine Tartu katoliku kirikus. Oli külm talvine esmaspäev detsembri alguses. Kalendrid on kadunud, aga kui kellelgi on käepärast, võib kuupäeva selle järgi välja arvutada – kas 12. või 13. detsember 1988. aastal. Ristimistunnistus peaks vist kuskil alles olema... või ka mitte. Mateeria on teatavasti igaveses liikumises ja kuigi ei teki ega kao, võib jäljetult – leidmatuks osutuda. Kirikus olid ainsateks küttekehadeks need vanad mustad puuküttega ahjud, ei tea, kas on veel alles. Ja niipalju neist oli kasu, et plusskraadid olid sees, aga mitte väga palju. Ristimisvesi tuli igatahes kiriklas, st preestrikorteris üles soojendada, et püha talituse käigus ära ei külmuks. Kokku oli lepitud pärast esmaspäevahommikuse missa lõppu, koos Niiloga, ja ristivanemateks Kaia ja Tarmo. Missa lõpp, organist Kaia on olemas, ristivend Niilot pole, ristiisa pole. Kaua külmas kirikus ei oota, käepärast oli Peeter T. ja – võideldes peamiselt hirmuga komistada pidulikku rahvariideselikusse – sain ristitud. (Meelde tulles, esimene vestlus preestriga. Et tahaks nagu katoliiklaseks hakata või nii või... Isa Rein: „Kas te olete ristitud?“ Mina (kardetavasti võrdlemisi kurjalt nähvates): „Muidugi mitte, seda ma siia tulin ju!“ Noh, ma ei olnud lihtsalt selle peale tulnud, et keegi võiks tahta ka lihtsalt ühest lamba-aedikust teise hüpata ehk siis kogudust vahetada. Termin „lambavargus“ oli veel selgeks õppimata.) Ristimispäeva juurde tagasi tulles – püha talitus eluga läbitud, tuleb uksest sisse... jah, kes enne jõudis? Niilo või Tarmo? Igatahes tulid nad mõneminutilise vahega, mõlemad umbes pool tundi hiljaks jäänud ja tõid kuuldavale identse põhjenduse: äratuskell ei helisenud. Esimest korda elus nägin, kuidas auväärt padre südamest naerab, no poisid, tõesti, oleks veel üks, aga topelt. Ma ei mäleta, kes andis demonoloogilis-teoloogilise seletuse: et saatan nikerdas tol hommikul Tartus mõnede äratuskellade kallal. Võibolla mitte vanapaha ise vaid mõni alamatest tönnsabadest. Aga edasi ei mäleta tollest päevast midagi. Arvatavasti kerge kohvijoomine kiriklas – millest koguduse kasutada oli siis veel ikka seesama tilluke tuba, kus olid nõukogude ajal preestrid elanud ja salaja kateheesi korraldanud – sellest räägib Toivo Reitalu. Ärkamisaja lõpuks sai kogudus ikka terve maja tagasi, see asjaajamine on jällegi omaette teema. Oh, ärkamisaeg... Mulle meeldib arvata, et minu ärkamine usulis-katoliiklikus mõttes ei olnud moega kaasajooksmine, aga seda, et midagi oli õhus endas, ei saa välistada.

Seda mäletan küll, et mingil hetkel avastasin, et ristimine on moes ja oleks ise äärepealt asja katki jätnud. Kuni mõistuseraas jälle tööle hakkas ja tulemusele jõudis, et sellepärast kirikusse minemata jätmine, et see on parasjagu moes, on täpselt sama tobe kui moesuunda järgides kirikusse minna. Olenevalt kasutatavast loogikasüsteemist isegi tobedam. Kui oletada, et kirikus käimine isegi n-ö valedel põhjustel on siiski hüvelisem kui mittekäimine ja tuleb kasuks nii vaimutervisele kui ka terve linna psühhokliimale. Et Jumal töötab salapärasel viisil, isegi kui inimene käib kirikus nt sellepärast, et kogudusemajas saab pärast kohvi. Või pinksi mängida. Või humanitaarabi... Mnjah. Humanitaarkristlased olid tol ajal küll levinud nähtus, nii et loogikaga siin tegelikult palju ära ei tee. Eks sain minagi seal toidupakikesi ja muud nänni, ei hakka salgama ega seda patuks pidama.

Üks mälestuskilluke hilisemast ajast, kas seda saab dateerida? Polegi oluline. Oli käimas remont, arvatavasti värskelt tagastatud kiriklas, ja järgmiseks päevaks oli vaja suurt kogust sularaha. See oli Tallinnast ära tuua. Tuhat või mitu. Suurem inflatsioon ja see, kui stipivolinik ülikoolis oli rumal, kui läks kassa juurde ilma kartulikotita, oli vist veel ees, nii et mainitud suur summa ei olnud mahult suurem kui umbes portfellitäis. Korralikud töönimesed ei saanud minna, mina polnud siis vist veel isegi ülikoolis, teie teenistuses ühesõnaga, allakirjutanu. Ööbisin Tallinna kirikus oreli taga toakeses ja järgmisel päeval sõitsin bussiga Tartusse tagasi nagu korralik maffia transa, reisikott rahapatakaid täis. Ei kaotanud ära ega unustanud maha ega midagi. Natuke närvis olin küll.

Allakirjutanu: S-M. Isa Reinu pandud nimi. Mina tahtsin olla Maarja. Ma ei tea mis ajast peale, see ei olnud isegi kiriku ega ristimisega seotud, lihtsalt tahtsin ja kõik. Kasutasin seda vajadusel varjunimena. Aga isa Rein arvas, et ei saa niimoodi, et oma õige nimi peab ka sees olema, ja siis nii ristiski, peenelt sidekriipsuga. Birgitta nimi tuli kinnitamise sakramendiga. 1989. aasta 8. detsembril. Pühapäev vist. Õndsad piiskopid Verschuren Soomest ja Nukšs (jaa, kirjapilt on õige; tast on läti vikipeedias artikkel ka) Lätist ja paarsada kinnitatavat. Mitukümmend kindlasti. Leegion enamvähem...